

MJESTO I ZNAČAJ SPREMNIKA TOPLINE U TOPLIFIKACIJSKIM SUSTAVIMA NISKOAKUMULATIVNIH OBJEKATA

Ante Čikić
acikic@vtsbj.hr

Niskoakumulativni objekti !? – plastenici:

- intenzivni uzgoj različitih agrokultura
- kontrolirani tehnološki i mikroklimatski uvjeti
- **dimenzije**: površina $P \geq 4000 \text{ m}^2$, do $P = 100000 \text{ m}^2$,
visina u sljemenu $H \geq 5,5 \text{ m}$
- **oplošje**: metalna konstrukcija + dvostruka svjetlosno propusna plastična folija sa zračnim sendvičem promjenljive debljine, razne vrste tvrdih i mekih plastičnih masa
 $k \geq 2,5 \text{ W/m}^2\text{K}$ (ovisno o brzini vjetra i ostalim faktorima)
- **osjetljivost objekta**: mala termofizikalna karakteristika ($\lambda \cdot c \cdot \rho$) oplošja objekta, vjetrovitost + kiša i/ili snijeg (10 – 60 % veći toplinski gubici), oblačnost, orijentacija, stupanj refleksije – apsorpcije vanjskih površina izloženih sunčevom zračenju, vrijeme i učestalost smanjivanja ili prekida dovođenja topline izravno utječu na toplinsku reakciju plastenika (**vremenska konstanta**),

$t = Q_{ak.} / Q_{gub.}$ je mala $Q_{ak.}$ – akumulirana topline u objektu
 $Q_{gub.}$ – gubici topline kroz oplošje objekta u jedinici vremena

Poteškoće:

- precizan i cjelovit termodinamički proračun,
- učinkovito i racionalno grijanje,
- minimalna potrošnja energije i pogonskog goriva.

Zahtjevi:

- održavanje strogih tehnoloških i mikroklimatskih uvjeta,
- cjelogodišnja i ekonomična intenzivna proizvodnja,
- maksimalni prinos i kakvoća proizvoda.

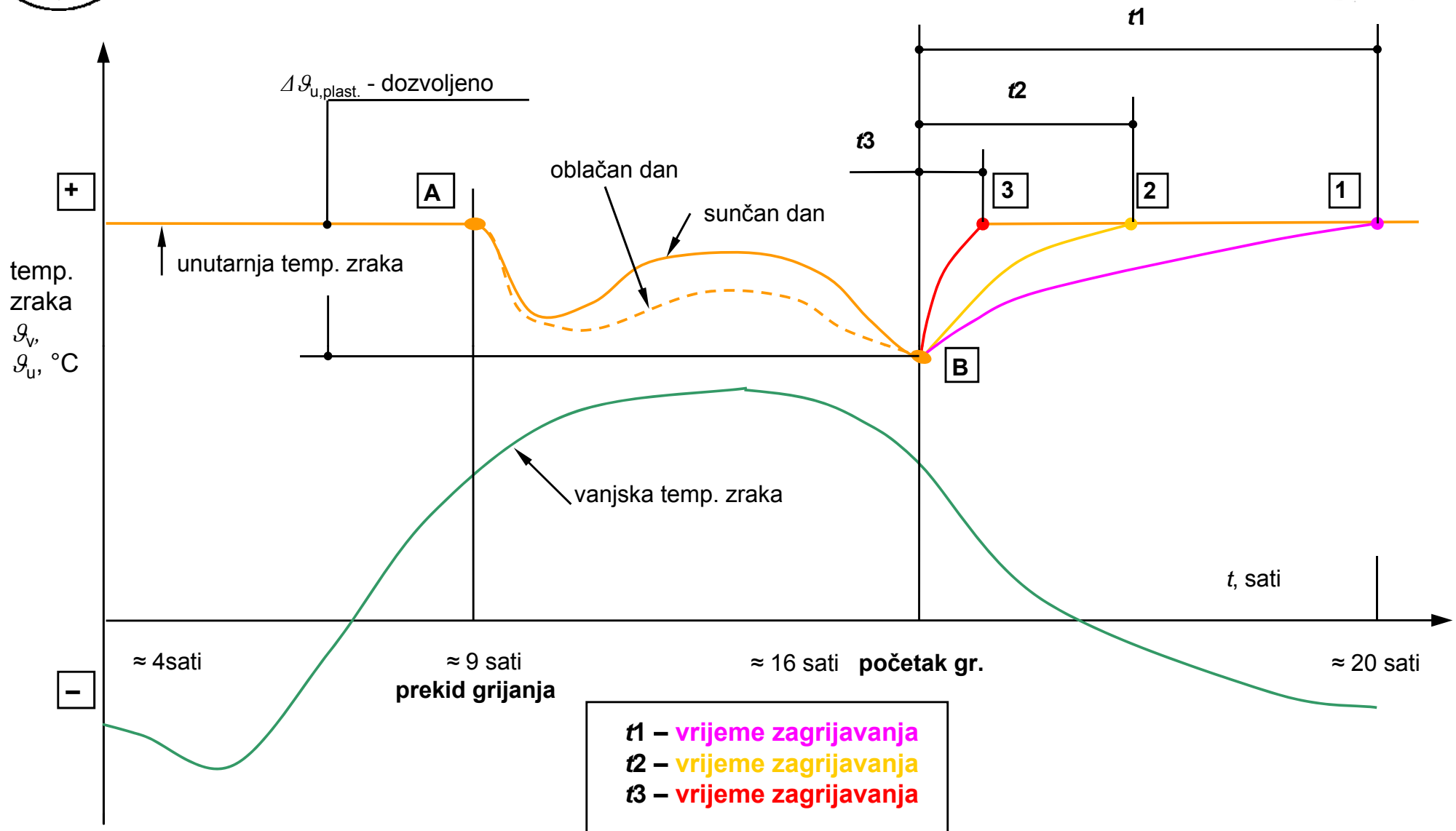
Opće smjernice:

- nije moguće zagrijati zračni prostor plastenika; neekonomična proizvodnja,
- zonsko grijanje – moguća ekonomična cjelogodišnja proizvodnja.

Akumulacija toplinske energije – razlozi i svrha

- Prekid rada – brzo hlađenje objekta,
- pokretanje postrojenja – sporo postizanje unutarnje temperature zraka zonskog grijanja (4 – 6 grijanih zona; zračenje + minimalna konvekcija),
- omjer mase ogrjevnog medija:
primarni krug : sekundarni krug = 1 : ≥ 15
(bez spremnika topline),
- inercija sustava:
toplovodno postrojenje (posebno biomasa) – grijanje objekta,
- toplinska i hidraulička ravnoteža
[izvor topline – sekundarni sustav (više zonsko grijanje)],.....

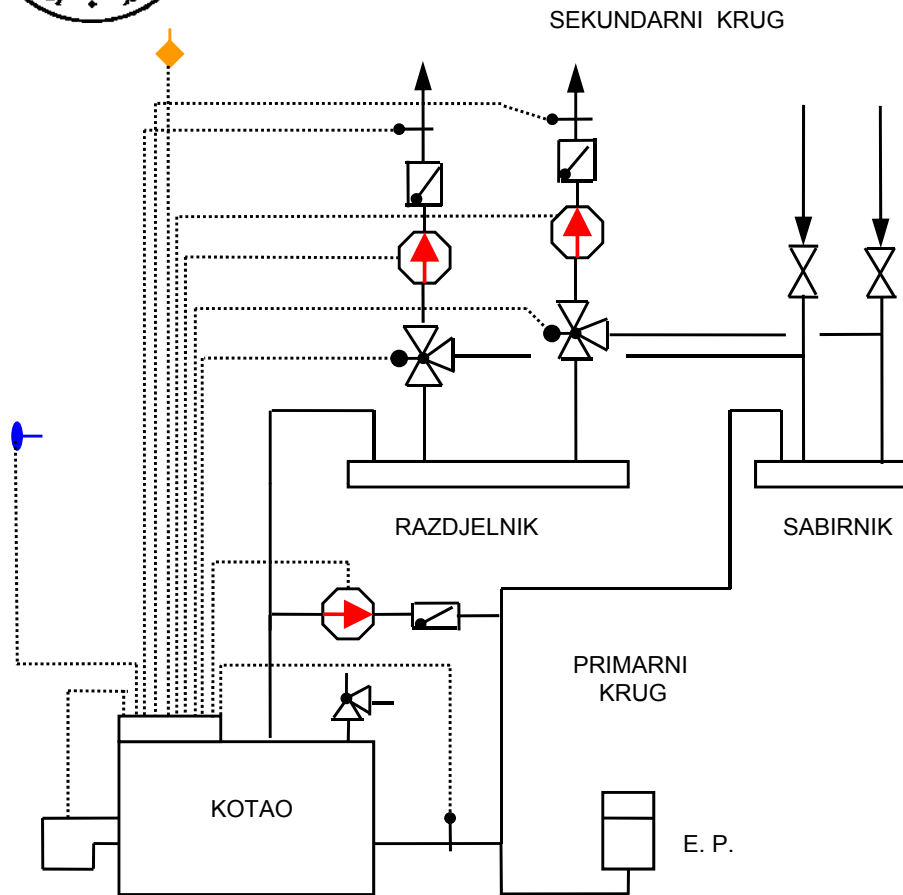
Kvalitativni prikaz dnevne promjene temperature zraka kod toplovodnih sustava grijanja plastenika

Zonsko grijanje plastenika (regulacija grijanja, učinkovitost)

Primjer 2.

Moduliranjem troputnog ventila u primarnom krugu i radom cirk.pumpe zaštite kotla održava se minimalno dozvoljeni protok i temperatura povratne vode.

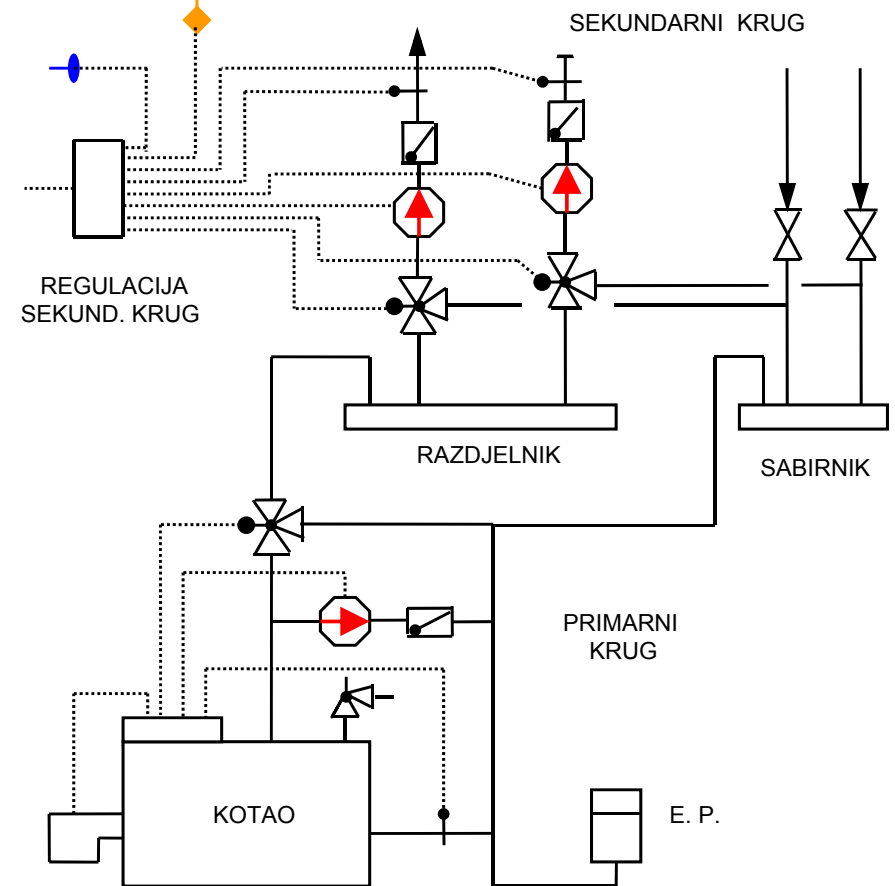
Nešto je sporije zagrijavanje zona u plateniku, ali stabilnije radi regulacijski sustav u sekundarnom krugu (vrijeme zagrijavanja t_2).

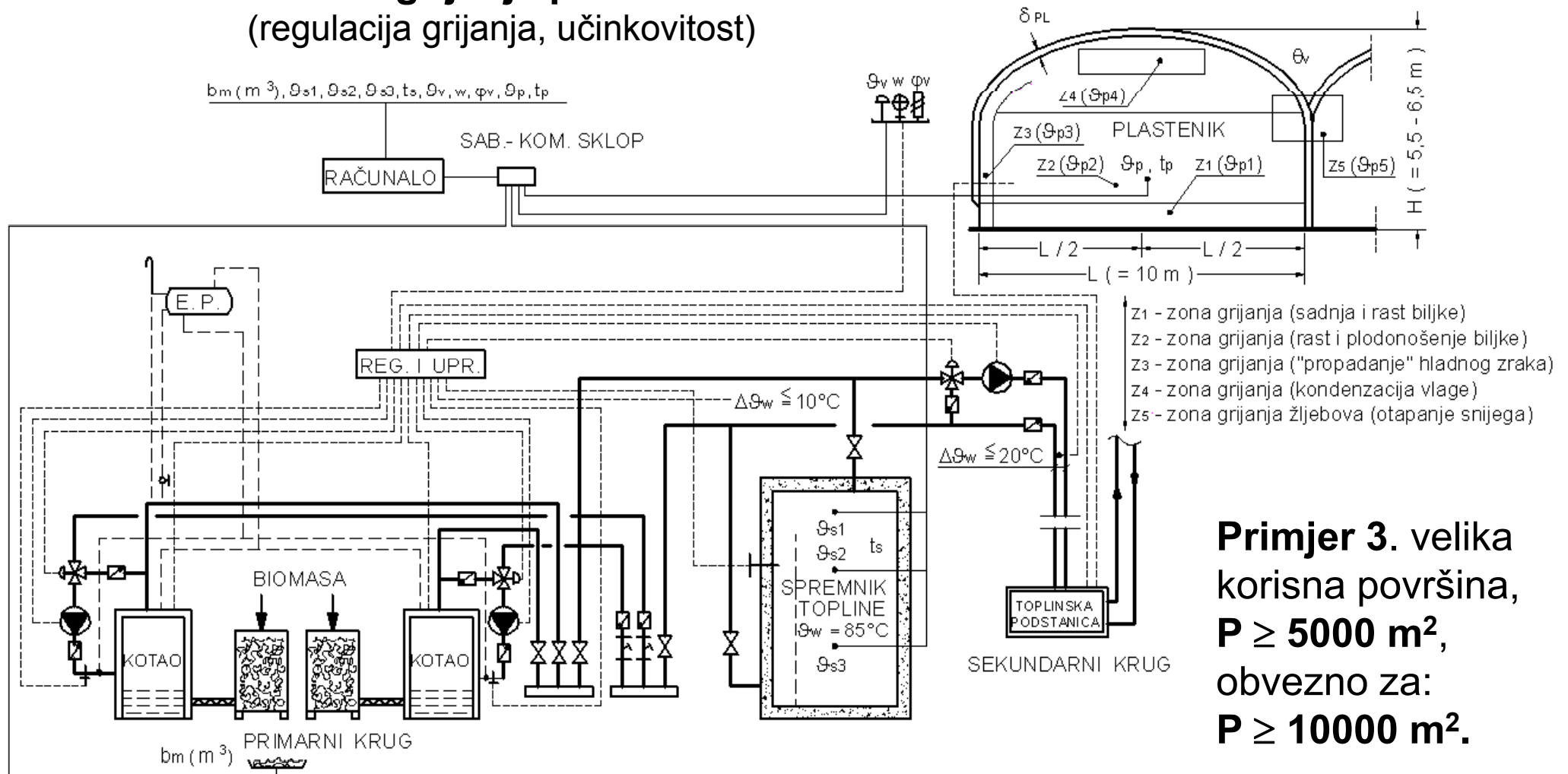
Primjer 1.

- cirk.pumpa (sekundarni krug); savladavaju otpore primarnog i sekundarnog kruga, $G_w = \text{konst.}$, $\Delta\theta \leq 15^\circ\text{C}$.
- cirk.pumpa (kotlovski krug); zaštita kotla, minimalni protok i minimalna dozvoljena temperatura povratne vode.

Nestabilna regulacija, sporo postizanje i održavanje temperature zraka u zonama grijanja. Troši se više pog. goriva, smanjena učinkovitost (vrijeme zagrijavanja t_1).

Zonsko grijanje plastenika (regulacija grijanja, učinkovitost)

- Akumulacijsko – kompenzacijski spremnik: održavanje termotehničke i hidrauličke ravnoteže.
- Neophodan kod velikih omjera količina vode u sekundarnom u odnosu na primarni krug.
- Brzo se postižu zadane temperature zraka u pojedinim zonama grijanja (**vrijeme zagrijavanja t_3**).
- Stabilna regulacija i zanemariva oscilacija unutarnje temperature zraka.
- Manja potrošnja goriva, stabilan rad termoenerg. postrojenja posebno s pogonima na biomasu.

Utjecaj veličine i oblika spremnika topline: učinkovitost i ekonomičnost

Pokusna mjerenja

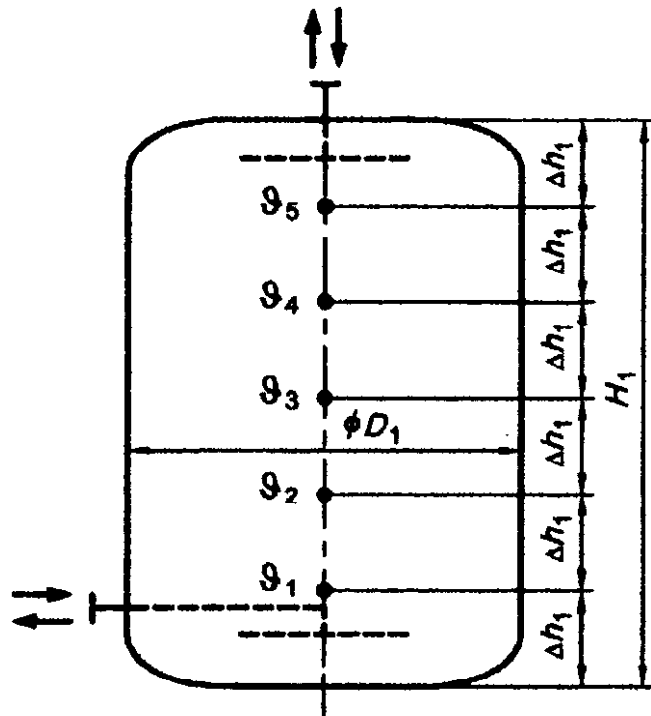
- Niskoakumulativni agro tehnološki objekti – 3 lokacije
 $P_1 = P_2 = P_3 = 15000 \text{ m}^2$,   izvor topline $Q = 2 \text{ MW}$,
- ST1 (P1), ST2 (P2), ST3 (P3) – pogon biomasa,
- spremnici topline: $STV_1 = STV_2 = STV_3 = 52 \text{ m}^3$,
- oblik i dimenzije spremnika:
 $\varnothing D_1 > \varnothing D_2 > \varnothing D_3$; $H_1 < H_2 < H_3$,
- temperatura vode – spremnik topline (ST):
 $\vartheta_{\max} = 90 \text{ }^\circ\text{C}$, $\vartheta_{\min} = 45 - 50 \text{ }^\circ\text{C}$, $\Delta\vartheta_{\text{korisno}} = 40 - 45 \text{ }^\circ\text{C}$,
- mikroklimatski uvjeti (pokus):
 $\vartheta_{\text{PL}} = 16 - 20 \text{ }^\circ\text{C}$, $\vartheta_{\text{V}} = 3 - 5 \text{ }^\circ\text{C}$, $w = 1,5 - 2 \text{ m/s}$, $\varphi = 65 - 80 \text{ \%}$.

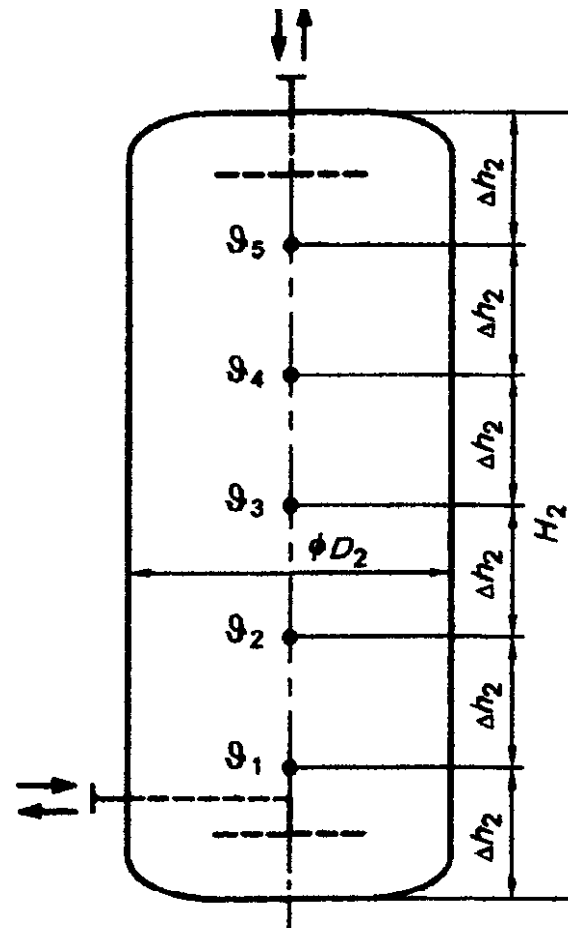
Spremnici topline

$$Q = V_v \cdot \rho_v \cdot c_{pv} \cdot (\vartheta_{x,\max} - \vartheta_{x,\text{korisno}}) \quad \text{W}$$

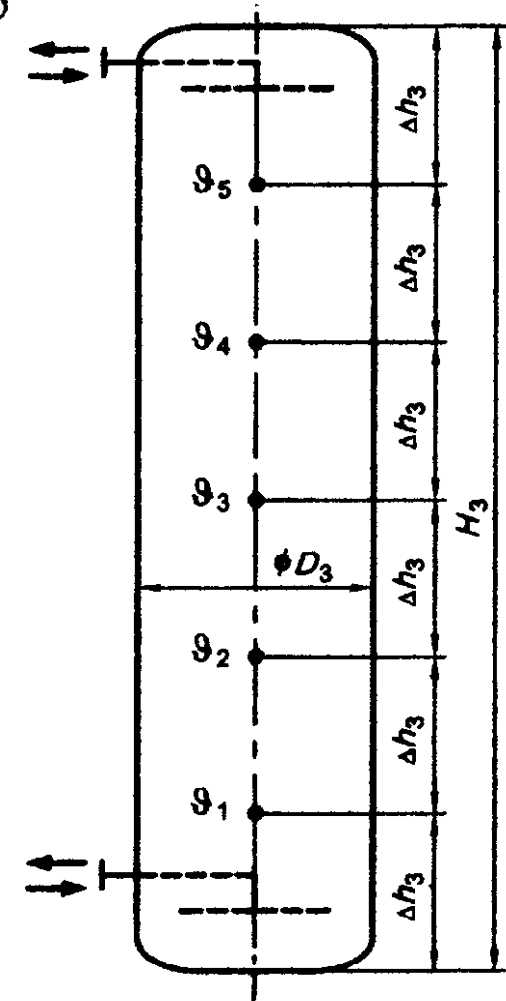
$$Q = \sum_{i=1}^n \frac{D_{1,2,3}^2 \cdot \pi}{4} \cdot \Delta h_{1,2,3} \cdot \rho_{v,n} \cdot c_{pv,n} \cdot (\vartheta_{x+1} - \vartheta_x) \quad \text{W}, \quad n=1 \text{ do } 6, \quad x=1 \text{ do } 5$$

ST1, $\Delta h_1 = 0,9 \text{ m}$

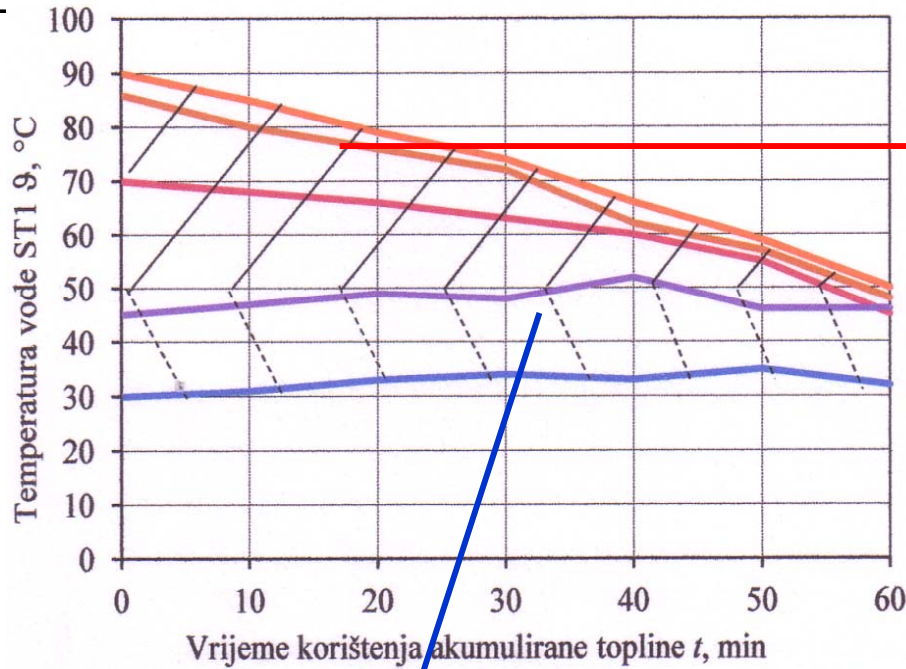
ST2, $\Delta h_2 = 1,25 \text{ m}$

ST3, $\Delta h_3 = 1,75 \text{ m}$

Spremnici topline ST (1, 2, 3)

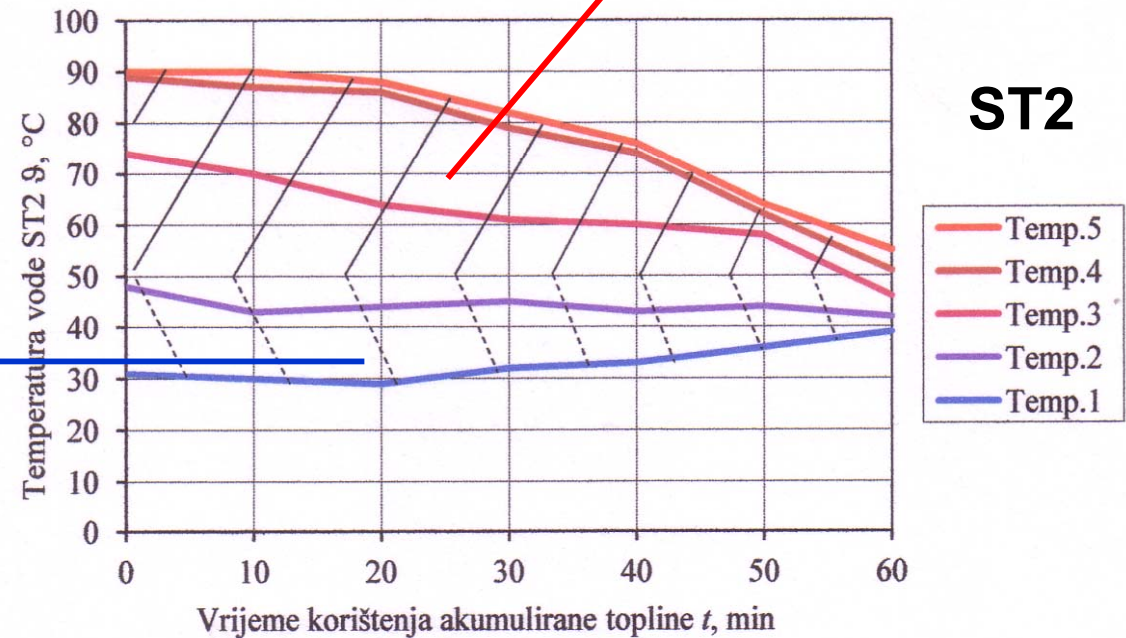

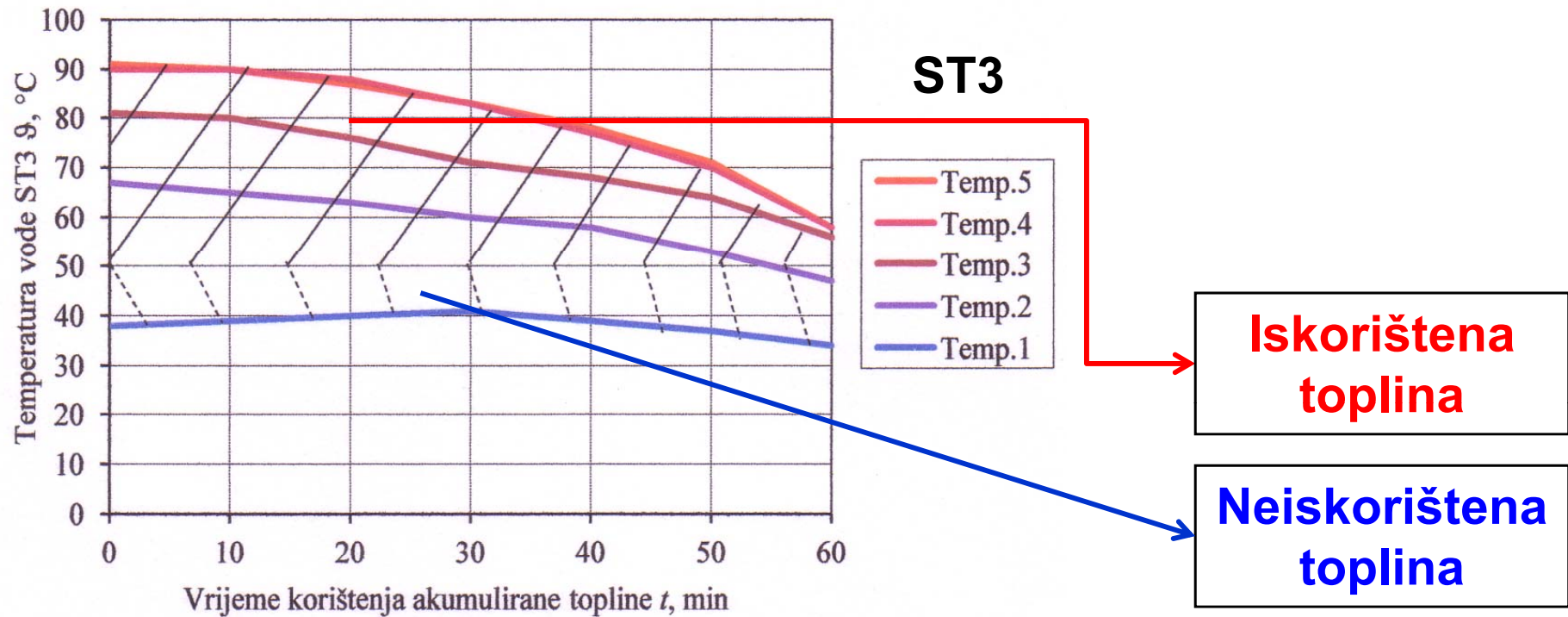
Rezultati pokusnih
mjerjenja

**Iskorištena
toplina**

**Neiskorištena
toplina**

Iskorištena toplina:

$$Q_{IT} (ST3) > Q_{IT} (ST2) > Q_{IT} (ST1)$$

Neiskorištena toplina:

$$Q_{NT} (ST1) > Q_{NT} (ST2) > Q_{NT} (ST3)$$

Zaključak:

- Spremnik topline značajno doprinosi stabilnosti, učinkovitosti i ekonomičnosti:
  - niskoakumulativnih objekata s diskontinuiranim toplinskim opterećenjem,
  - inercija sustava ; toplovodno postrojenje (posebno biomasa) – grijanje objekta,
  - toplinska i hidraulička ravnoteža,
  - manja potrošnja pogonskog goriva (10 % – 20 %).
- Omjer $H / \varnothing D$ spremnika utječe na iskoristivost akumulirane toplinske energije.
- Praktična mjerenja:
ST1 ($H_1 / \varnothing D_1 = 1,54$) ; ST2 ($H_2 / \varnothing D_2 = 2,5$) ; ST3 ($H_3 / \varnothing D_3 = 4,2$)
 $(1,18 - 1,2) Q_{3(ST3)} > (1,10 - 1,12) Q_{2(ST2)} > Q_{1(ST1)}$

HVALA!